

SERMO XX.

In Epiphania Domini IV.

Rejicitur in appendicem hic sermo, qui eruitur ex Bibl. Ædil. cod. x, fol. 8, ob easdem rationes ac ii qui ræcedunt. Locus ejus post præcedentem cum numero in Epiphania Domini XIII.

SYNOPSIS.

I. Christus votis omnium expetitus. II. Eo veniente, sileant Prophete. III. Venit Christus, Deus et homo. IV. Triplex ejus manifestatio. V. Oratio ad Christum.

I. HODIerna die, fratres charissimi, « Apparuit humanitas et benignitas Jesu Christi Salvatoris nostri¹; » gaudeamus. Hodie stella Magos duxit ad præsepium; exultemus. Hodie per totum mundum melliflui facti sunt cœli, et pax vera et justitia revelatur; lætemur. Hodie qui sedebat super Cherubim, apparuit coram (1) Ephraïm, Benjamin et Manasse; cantemus et dicamus Alleluia. Nam istum eximium (2) Prophetarum, qui hactenus dicebat: « Expecta, reexpecta², » obmutescere jam videmus. Ille qui clamabat: « Si moram fecerit, expecta eum, quia veniet³, » non comparet. Si cytharista noster, longa expectatione fatigatus, lacrymando dicebat: « Tu, Deus pater, repulisti, et distulisti Christum tuum⁴; » quid ille urbanæ eloquentiæ Isaias

¹ Tit. III, 4. — ² Isai. XXVIII, 12, 13. — ³ Habac. II, 3. — ⁴ Psal. LXXXVIII, 39.

(1) Cod. *Coraim*. — (2) Id. *iste eximius*,

dixerit? indignatus clamat: « O utinam disrumperes cœlos, » et descenderes¹. » Et item cytharista noster de optativo in imperativum (1) convertens, ait: « Inclina cœlos tuos, » Deus, et descende². » In hunc modum totus ille conventus Prophetarum Christum de Maria Virgine expectando, quandoque optando, nunc imperando, nunc conquerendo, nunc indignando, lacrymando, vociferando, jejunando, sermones ad Patrem mittebant.

II. Tandem ecce jam venit expectatus a cunctis Gentibus; ecce jam venit temporis plenitudo; ecce jam in gremio Mariæ sedet; ecce hodie jam demonstratur qui inter bovem et asinum collocatur; et ideo hodie clauduntur ora Prophetarum; ecce datum est promissum, et impositum est promittentibus silentium. Sileas, o Moyses legislator, qui linguam impeditam habere dicebaris³. Obmutescere, o Isaias, qui labia polluta fatebaris⁴. Sileas, o Jeremias, qui puer esse dicebaris⁵. Obmutescere, o Ezechiel qui polluto pane vescebaris⁶. Sileas, o Daniel, qui post visiones infirmaris⁷. Sileat Osee, qui fornicariam duxit uxorem⁸. Sileat Amos, quia jam Propheta non est, sed simplex pastor⁹. Sola vox illa jucunditatis in auribus meis audiatur; sola vox illa tubatica audiatur; solus vas electionis auscultetur; solus præco præconum intelligatur; « Apparuit benignitas et humanitas Salvatoris nostri Dei¹⁰. »

III. Ecce ergo, fratres, nobis hodie Salvator noster apparuit, veniens non tantum cum vino et oleo, sed etiam in purpura et sacco Christus quidem Deus et homo. Nam quædam facere voluit, in quibus verus homo apparebat, quasi more histrionum ludens (2), et in varias species

¹ Isai. LXIV, 1. — ² Psal. CXLIII, 5. — ³ Exod. IV, 10. — ⁴ Isai. VI, 5. — ⁵ Jerem. I, 6. — ⁶ Ezech. IV, 12. — ⁷ Dan. X, 16. — ⁸ Osee. I, 2, etc. — ⁹ Amos. I, 1. — ¹⁰ Tit. III, 4.

(1) Cod. *optativa... imperativam*. — (2) Hæc comparatio parum digna videtur, quæ accommodetur Domino, qui semper histriones per Ecclesiam suam detestatus est.

se alternatim transformans. De quo ludo dicebat Sapientia : « Delectabatur per singulos dies ludens coram ipso in orbe terrarum ¹. » Die siquidem nativitatis apparuit homo flens in cunabulis; sed hodie Deus adoratur, dum Patris vox super eum intonat : « Hic est Filius meus ²; » dum ex aqua factum est vinum ad nuptias. Dicamus ergo Salvatori nostro Christo : O Domine, in tua nativitate « Inventus es » ut homo ³, paulo minor effectus es ab Angelis ⁴; » sed hodie sedens super Cherubim, Dominus Angelorum apparuisti « Coram Ephraïm, Benjamin, et Manasse ⁵. » Ac si diceremus, fratres : Domine, jam vidimus te in præsepio reclinatum, pannis involutum, vagientem inter animalia. Numquid (1) te non sic vidit Maria porta Paradisi? numquid non sic Joseph? numquid non sic pastores?

IV. Et nunc tredecim dies sunt, quod hæc omnia facta sunt; sed hodie apparuit aliter qui sedet super Cherubim ⁶; nam tripliciter hodie nobis apparuit, non tamen eadem die, nisi secundum temporalem revolutionem. Nam decimo tertio die a nativitate apparuit Regibus Gentium, stella ducente supra ubi (2) erat puer ⁷, et statim hæc videntes, oneratis camelis auro, thure et myrrha, ad Christum venerunt, et sic apparuit Ephraïm, Baldassar scilicet primo regi, Benjamin secundo regi, Manasse tertio regi, et sic copulatur Gentilitas, quæ erat elongata. Trigesimo vero anno, eadem die apparuit Joanni Baptistæ et turbis quæ ad Joannem venerant. Sequenti anno eadem die apparuit Matri et Discipulis ejus in mutatione aquæ in vinum; et per has tres apparitiones significantur tres Personæ, quæ hinc nominantur, scilicet Ephraïm, Benjamin, et Manasse; sed si ordine retrogrado isti tres proferantur, diem sequemur (3) historiæ. Dicamus ergo apparere coram Manasse, Benjamin

¹ Prov. viii, 30, 31. — ² Matth. iii, 17. — ³ Philip. ii, 7. — ⁴ Hebr. ii, 7. — ⁵ Psal. lxxxix, 2. — ⁶ Id. xcvi, 1. — ⁷ Matth. ii, 9.

(1) Cod. *nunc*; deest *non* in cod. — (2) Cod. *super qua*. — (3) Id. *sequamur*.

et Ephraïm. Nam Manasses oblivio : isti sunt Gentiles, obliti Dei, de quibus dicitur : « Remiscentur et convertentur ad Dominum ¹. » Benjamin Filius dextræ interpretatur : iste Jesus Benjamin a Matre fuit vocatus, id est Filius doloris; nam præ dolore mater Benjamin in partu Benjamin mortua est; et Maria fere mortua fuit in passione Filii. Ephraïm autem fructificatio interpretatur : isti sunt Christi Discipuli, coram quibus in miraculo nuptiarum apparuit. Vel sic in novissimo die apparebit coram Ephraïm, Benjamin et Manasse, hoc est coram judicantibus, judicandis et judicatis. Apparuit ergo Dominus cunctis, et venit Samaritanus ille ad medicandum nos, secum portans vinum correptionis et oleum miserationis.

V. Tu ergo, « Deus Deorum, qui sedes super Cherubim ², » scientiæ plenitudine perfectus venire digneris, et apparere nobis non differas, dando singulis, dando universis, dando cunctis tuam plenitudinem unguentorum, quod descendat de barba usque in oram vestimenti ³. Apparere, o serene Jesu, digneris illis tribus viris, quos vidit Ezechiel salvandos, scilicet Noë, Daniel et Job ⁴. Festina, et noli tardare apparere Ephraïm, scilicet activis, qui tuo amore inflammati, te duce, fructus misericordiæ faciunt : festina, Domine, apparere coram Benjamin, id est (1), prælatis, quibus potestatem ligandi et solvendi tradidisti : festina, Domine, visitare Manasse, id est, contemplativos, ut cognoscant latitudinem, longitudinem, altitudinem et profundum scientiæ tuæ charitatis ⁵. Quid enim, fratres, intelligo per latitudinem, nisi opera charitatis? quid per longitudinem, nisi perseverantiam usque in finem? quid per altitudinem, nisi spem divinæ patriæ? quid per profundum, nisi inscrutabilia opera Dei? Veni, Domine, visitare nos in pace. Visita activos, inebria contemplativos, et rege

¹ Psal. xxi, 28. — ² Id. lxxxix, 2. — ³ Id. cxxxii, 2, 3. — ⁴ Ezech. xiv, 14. — ⁵ Ephes. iii, 18, 19.

(1) Cod. *in*.

quibus regere præcepisti. Sane scimus, Domine, quia hodie apparuisti puer parvus, quem adhuc speramuste videre omni magnitudine circumdatum. Tunc, Domine « Memento » mei, cum (1) veneris in regnum tuum¹, » ut non cum hædis, sed cum ovibus ad dexteram tuam nos collocare digneris. Amen.

SERMO XXI.

In Epiphania Domini V.

Hic sermo, qui educitur ex Cod. Cass. cv1, fol. 31 a tergo, hinc nomen habet sancti Augustini. Sed a Bandinio tribuitur anonymo Bibl. Laur. Suppl. tom. 1, fol. 619, nec immerito, cum nihil habeat, quod beati Doctoris sapiat ingenium. Ponatur ergo in appendicem post sermonem præcedentem cum numero in Epiphania Domini xiv.

SYNOPSIS.

I. Bethlehem civitatis felicitas. II. Herodis furor. III. Cædis infantium ridicula descriptio. IV. Magorum munera.

I. AUDIVIT nobiscum Charitas vestra Evangelistam dicentem : « Cum natus esset Jesus in Bethlehem Judæ in » diebus Herodis regis, ecce Magi veniunt ab Oriente Je- » rosolymam dicentes : Ubi est, qui natus est, Rex Judæo- » rum? Vidimus enim stellam ejus in Oriente, et venimus » adorare eum². » Felix illa civitas, fratres charissimi, cui civis natus est Deus, quæ singulare meritum ante adventum Salvatoris accipiens, primum laudari meruit per Prophetam, quam disceret quem sumebat (2). « Felix civitas

¹ Luc. xxiii, 42. — ² Matth. ii, 1, 2.

(1) Cod. dum. — (2) Id. sumebant.

» Bethlehem, quæ non es minima in principibus Juda. Ex » te enim, inquit, prodiet Rex, qui regat populum meum » Israël¹. » Quid agit Judæorum cæcitas mentium, qui adventum Salvatoris nec intelligere meruerunt, nec noscere? Impletum est cunctorum Prophetarum responsum; Salvatorem nostrum prodidit cælum. Quando enim latere potuerat, quem Deus ante prædixerat? Bethlehem civitas de astriferis, patriæ civem et novum incolam, grande meritum sumpsit, quia non potest finire, quod meruit.

II. Sed postquam partus ille, cælesti signo monstrante, repertus est visusque Magis, Judæos (1) veneranda turbavit infantia. Nihil ibi omnino contemptibile in illis vagitibus fuit, quia humanus servus Dei aspexit præsentiam. Sed posteaquam probarunt (2) ipsius sideris fidem, fallentes Magi regale præceptum, exterarum nationes tenuerunt. Herodis regis vitantes aspectum, noluerunt monstrare penitus, quod timebat; majorem enim stimulum sentit, cui non ostenditur, quod veretur. Sed cum sollicitus rex, transacto tempore veniendi, fallentes Magos cognosceret, atque ejus animum incognitus infantis aspectus diversis motibus dissiparet, hoc providit crudelitate consilii, ut ad invenendam successoris infantiam, occidendo quæreret, quod latebat, sicut scriptum est : « Cum vidisset rex, quia delusus » esset a Magis, iratus vehementer, misit ut occiderentur » omnes infantes in Bethlehem et in omnes terminos ejus, » a bimatu et infra². » Felix erat in illis parvulis moriendi conditio, qui pro Christo quærebantur pati. Furoris regis vesana sævitia morientibus profuit, qui dum successorem suum diligenti crudelitate perquirat, dignos martyres fecit iratus (3). Nam Herodem istum tantum rabidus sensus furoris facibus erigebat, quantum amor dulcis potestatis accenderat. Carnifices suos ad inquirendum mittit infantem, quasi quidem posset invenire cum vellet.

¹ Mich. v, 2. — ² Matth. ii, 16.

(1) Cod. magicos. — (2) Id. probant. — (3) Id. iratos.

III. Pergunt in civitatem ministri regis, crudele portantes imperium, et dirum præceptum portantes in gladiis, ad matres lacrymantes festinabant. Infantile bellum in domibus gerebatur, et sola secum pugnante sævitia, orbitatis crudelitas imminebat. Mactabantur in cunis infantes, in quibus nondum erat nascendi conscientia, et illud membrorum initium, primum funus discit esse, quam corpus. Occidebantur initia membrorum minutissima; lactantes et accepti a matribus parvuli in duritiam lapidum vibrantur, ut ad execrandum malum, saxorum aspera moles artus spargeret, et nec acciperet volens terra (1) collisos atque interemptos. Ipsa mortalibus se præbuit, quæ pridem natos testes (2) suscepit. Sub conspectu matrum premebantur vagitus infantium, et lacrymas suas in maternos oculos reportabant. Salvator noster inter infantium funera quærebatur, qui ad hoc permisit pro se infantes occidi, ut cæteri pro se ipso discerent mori. Natabant domus sanguine parvulorum, nec fuit qui consolari alterum posset, quia non erat, qui lacrymas non haberet. Nam luctum (3) orbitas cunctorum æquaverat, et commune malum ubique luctibus gerebatur. Oppressi vagitus majores gemitus exigebant. Nulla domus, nulla orbitatis restaverat locus, ubi non diri regis crudelitas fuerit (4). Jacebant brevia vulnera membrorum, et velato vultu, tristi coloratæ pallore cunctorum mortibus (5) lacrymas dabant. Minutis mortibus tota civitas replebatur, et omnium posteritate truncata, hoc solum evasit, quod vagitum habere non meruit. In illa matrum (6) pernicie, in tanta grandine liberorum, una femina felix evasit, quæ fuit virgo post partum. Quid juvat replese tot funeribus terram? Quid profuit tanta verba fluentia siccasse, cum futurum malum Deus ante prædixit? Constat ergo Judaicam gentem nascenti Domino præparare

(1) Cod. terræ quæ prius nolens. — (2) Id. teste. — (3) Id. invicta. — (4) Id. fuit. — (5) Id. cunctorum mentibus, qui prius colorata. — (6) Id. in illa matre filiorum pernicie.

perniciem, ideoque eodem tempore Dominus voluit docere, quia Judæus non noverat, quod feriret. Sed quia Deus passioni prohibitus vel dilatus est, maluit virtutibus disci, quam ante tempus occidi.

IV. Sed ad propositum redeamus. Obtulistis gratiæ illucescenti piam congregationem. Dedistis (1) nobis vestræ intentionis dulce solamen. Sequimini stellam cælorum summa (2) sulcantem, ut veniatis ad Christum ubera materna lactantem. Ista est gloria, quam cæli enarrant¹. Ista est misericordia, quam Magi venientes adorant. Benedictus Dominus¹; hodie psalmus cantatus magnum accepit augmentum, ut jam videatur benedictus Dominus. Quod narrabant cæli, jam vident Magi; cernunt sine timore pastores, quod cum magno timore cantabant angelicæ Potestates, et sapientiæ terrenæ disquisitio evanuit. Securi ergo munera præparemus; et ab aliis præparanda discamus, ne forte quod offeramus, nos ipsi nostris viribus non habeamus; ut discipulus, a Magis qui obtulerunt aurum, thus et myrrham. Quid sibi ista munera volunt? quod nobis aperiant sacramentum? Aurum, vide cælestia; thus, vide terrestria; myrrham, vide inferna; quia « In nomine Jesu omne genu » flectitur cælestium, terrestrium et infernorum². » Tria ista munera videamus, si et aliam habent rationem. Aurum, vide fidem; thus, adora spem; myrrham, intellige charitatem. Et unde (3) myrrha charitas? Sicut enim myrrha bene tegit et condit corpora mortuorum, sic et « Charitas » cooperit multitudinem peccatorum³. » Quid facit myrrha? custodit sepulturam, et defunctorum corporum compagem non patitur dissolvi. Myrrha ergo charitas. Tegat corda nostra, ut offeramus Domino munera placitura, et dicat ad nos: « Exultet Jacob, et lætetur Israël⁴, » quia Deus natus est Emmanuël.

¹ Psal. xviii, 1. — ² Philip. ii, 10. — ³ 1 Petr. viii, 4. — ⁴ Psal. xiii, 7.

(1) Cod. dedisti. — (2) Id. elisma. — (3) Id. inde.

SERMO XXII.

In Epiphania Domini VI.

Magna contentio est inter eruditos cujus sit sequens sermo. Combefsius in Homiliario, sive Bibliot. PP. Concionatorum tribuit Origeni aut alii veteri, uti videre liquet in tom. 1. fol. 519; sed est detruncatus. Editor sancti Maximi enumerat inter homilias hujus Patris, Edit. Romæ 1784, fol. 415. Attamen brevior et discrepat aliquantisper a nostro codice, necnon aptat Natali Domini quæ sunt de die Epiphaniarum. Dominicus Valarsius illum conjicit inter opera spuria sancti Hieronymi. Bandinius in Biblioth. Laur. tom. 1, fol. 78, Ambrosio illum deputat. Codex vero noster, nempe CXVI, fol. 150, connumerat sermonibus divi Augustini. Hinc propter varias discrepantias illum hic in Appendice rursus in lucem emittente operæ pretium duximus, quanquam plura desumpta sint ex alio Augustini sermone.

SYNOPSIS.

I. Christi per Incarnationem revelatio. II. Nostra felicitas major est veterum Patrum felicitate. III. Crucis potentia. IV. Christi baptismus. V. Moyses extensis manibus orans, figura fuit Crucifixi.

I. HODIE verus Sol ortus est mundo. Hodie in tenebris sæculi lumen exortum est. Deus factus est homo, ut homo fieret Deus. Formam Dominus servi (1) accepit, ut servus

(1) Deest vox *servi* in cod.

verteretur in Dominum. Hodie cælorum habitator et conditor habitavit in terris, ut homo colonus terræ migraret in cælum. O dies omni sole lucidior! o tempus a cunctis sæculis expectatum! quod præstolabantur Angeli, quod Seraphim, et Cherubim, et cælorum ministeria (1) nesciebant, hoc in nostro tempore revelatum est. Quod illi videbant per speculum et per imaginem, nos cernimus in veritate. Qui loquebatur in Israëlítico populo per Isaïam, et Jeremiam, et reliquos (2) Prophetas, nunc nobis per Filium loquitur.

II. Videle quid sit inter Vetus et Novum Testamentum. In illo (3) loquebatur per nubilum; nobis loquitur per serenum. Ibi Deus videbatur in rubo, hîc de Virgine Deus nascitur. Ibi ignis erat populi peccata consumens, imo Dominus ignoscens servis suis, hîc homo est populi peccata dimittens (4). «Nemo enim potest peccata dimittere, nisi solus Deus¹.» Sive hodie stella Magis apparuerit (5), unde et Epiphania græco sermone vocatur, quod nos possumus dicere apparitionem vel ostensionem, sive hodie sit baptizatus; diversa quippe opinio fertur in mundo, et pro traditionum varietate sententia est. Nobis illud constat ad liquidum, quod sive hodie Magos duce stella ad se adorandum perduxit, sive renatus est in baptismo (6), utrumque nobis proficit. Utrumque mysterium nostrum est, utraque utilitas nostra est. Dei Filius non habebat necessarium ut renascere (7); neque enim peccatum fecerat, quod ei remitteretur in baptismo. Sed illius humilitas nostra sublimitas

¹ Luc. v, 21.

(1) Edit. male *mysteria*. Combefsius proposuerat *militia*, sed minus bene. Edit. antea *Cherubim et Seraphim*. — (2) Edit. *ceteros*. — (3) Edit. *in illis*, qui et supra *inter Vetus Testamentum et Novum*. — (4) Edit. *consumens*, hîc homo est populi peccata dimittens, imo Dominus ignoscens servis suis. *Nemo etc.* — (5) Hæc et sequentia differunt. Loquitur sermo editus de Nativitate, noster de Epiphania. — (6) Hic rursus concordant edit. cum cod., excepto quod edit. ponunt *mihi et meum*, pro *nobis et nostrum*. quod habetur in cod. — (7) Edit. *ut nasceretur et baptizaretur*.

est. Illius crux, nostra victoria est; illius patibulum, est (1) noster triumphus.

III. Gaudentes levemus hoc signum (2) in humeris nostris victoriarum vexilla portemus. Immortale labarum (3) portemus in frontibus. Cum hoc signum in postibus nostris diabolus aspexerit, contremiscet (4). Qui aurata capitolia non timent (5), crucem timent. Qui contemnunt sceptrata regalia et purpuras Cæsarum et dapes, Christianorum subjectionem, et nuditates, et jejunia pertimescunt (6). Denique in Ezechiele propheta, cum omnes qui missus fuerat Angelus, occidisset, et interfectio incœpisset a Sanctis¹, illi tantummodo sospites reservantur, quos tunc littera (7), id est, crucis pictura signaverat.

IV. Itaque, dilectissimi fratres (8), pauca etiam de baptismi sacramento accipite. Baptizatur Dominus a servo, et a Deo Filius appellatur. Quid hac humilitate sublimius, vilitate (9) nobilius? Inter publicanos, et meretrices, et peccatores ad lavacrum venit, et sanctior est baptizatore suo. Lavatur a Joanne in carne, in Spiritu lavat. Aquæ quæ cætera mundare consueverant, Domino nostro lavante mundatæ sunt. Jordanis fluvius, qui in eo tempore, quando populum Israëlem dux Jesus ad terram repromissionis induxit, fuerat exsiccatus, nunc totis, si potuisset, undis in unum locum voluisset (10) congregari, ut Domini corpus attingeret. Exultemus itaque, fratres charissimi (11), et ad crucis similitudinem sanctas in cælum levemus manus, ut, cum sic nos dæmones armatos viderint, opprimantur (12).

¹ Ezech. ix, 6.

(1) Deest in edit. est. — (2) Edit. *levemus hoc signum in humeris nostris victoriarum*, etc. — (3) Sic edit.; cod. male *lavacrum*. — (4) Edit. *cum dæmones viderint, contremiscet*. — (5) Cod. legere deberet *non timet*, et sic deinceps, aut ponere nominativum *dæmones*. — (6) Edit. *Christiani sordes et jejunia*. — (7) Edit. *litteræ*. — (8) Hæc et sequentia desunt in edit. — (9) Cod. male *utilitate*. — (10) Cod. *voluerrat*. — (11) Hic rursus edit. et cod. concordant. — (12) Cod. male *opprimantur*.

V. Nam primus ille populus habuit hostem Amalech. Tunc oravit Moyses (1); tunc extendebat manus. At ubi deponebat manus, convalescebat Amalech¹; ubi extendebat manus, deficiebat Amalech. Et tuæ manus, si extensæ sint, deficiet Amalech tentator et hujus itineris impeditor. Esto vigil, esto sobrius in orationibus et operibus bonis, sed non præter Christum, quia extensio illa manuum Christi crux fuit. In illa extenditur Apostolus cum dicit: « Mihi mundus crucifixus est, et ego mundo². » Ergo deficiat Amalech, vincatur, non impediatur transitum populi Dei. Sed si remittis manum a bono opere, a cruce Christi, prævalet Amalech. Tamen non omni modo aut continuo te fortem futurum putare, aut penitus desperando deficere debes. Alternatio enim illa defectus et fortitudinis in manibus servi Dei Moysis, forte alternatio tua fuit. Aliquando enim in tentatione deficis, sed non omnino succumbis. Deponebat manum, sed populum non omnino ruebat. Si dicebat: » Motus est pes meus, ecce misericordia tua, Domine, adjuvabat me³. » Noli ergo timere; adest in itinere auxiliator, qui in Ægypto non defuit liberator. Noli timere, aggredere viam, præsume securus. Aliquando ille deponebat manus, aliquando erigebat, tamen victus est Amalech. Rebellare potuit, superare non potuit, contradicente Domino et Salvatore nostro Jesu Christo, qui benedictus est in sæcula sæculorum. Amen.

¹ Exod. xvii, 1. — ² Galat. vi, 14. — ³ Psal. xciii, 18.

(1) Hæc et reliqua leguntur in sancti Augustini Serm. ccclii, num. 6. Pauca addunt edit., quæ hic non reperiuntur.